

Læreplan i tekst - valgfritt programfag i utdanningsprogram for medier og kommunikasjon

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 4. april 2016 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2017

Formål

I demokratiske samfunn med ytringsfrihet er opplæring i å uttrykke seg i ulike sjangre, i ulike medier og på ulike plattformer viktig. Tekstfaget skal legge grunnlag for kompetanse i og forståelse for kommunikasjon og formidling i tale og skrift og i tekster som kombinerer lyd og bilde. Faget skal også bidra til samfunnsforståelse og forståelse for kommunikasjonen i det offentlige rom.

Valgfritt programfag tekst skal utvikle elevens kompetanse i å uttrykke seg, tolke og forstå at kommunikasjon har ulike formål. Det inkluderer tekstutvikling, tekstproduksjon, og publisering innen forskjellige sjangre og bruksområder i spennet mellom journalistikk, kreativ tekstproduksjon og kommersielle budskap. Faget skal sette eleven i stand til å uttrykke seg innenfor et bredt spekter av sjangre. Programfaget skal forberede til videre studier innen området.

Opplæringen skal legge til rette for arbeid med ulike tekster og analyse av egne og andres produksjoner, og den skal gi elevene økt innsikt i arbeidsmetoder og publiseringsverktøy. Produksjonen skal forankres i medieetikk og gjeldende lover. Opplæringen skal også bidra til at elevene utvikler kritisk bevissthet om virkemidler i egne og andres produksjoner og evne til å kjenne igjen og bruke ulike historiske og kulturelle tekstuttrykk. Opplæringen skal gi grunnlag for refleksjon, kritisk tenkning, selvstendighet og tanke for bærekraftig utvikling.

Struktur

Programfaget er strukturert i to hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Fag	Hovedområder
Tekst	Innholdsproduksjon Publisering

Hovedområder

Innholdsproduksjon

Hovedområdet omfatter produksjon av alle typer tekster, muntlige og skriftlige, og tekster i samspill med lyd og bilde. Produksjon av tekster med ulike formål hører også med. Hovedområdet omfatter å gjenkjenne, bruke og drøfte dramaturgiske modeller og retoriske virkemidler i egne og andres tekster. Det inngår også å bruke og vurdere kilder i egne tekstprodukter og å utøve kildekritikk og klargjøre all tekst for publisering.

Publisering

Hovedområdet omfatter bearbeiding av tekst, valg av design og layout i samsvar med medieplattform og publisering. Dette inkluderer valg av virkemidler for å tilpasse teksten til den plattformen den skal publiseres på, og å bearbeide tekst for ulike formater på ulike plattformer. Videre inngår det å kunne reflektere over egne og andres tekster og gjenkjenne referanser til historiske og kulturelle epoker. Å kunne utøve kildekritikk og lage tekstprodukter i samsvar med medieetiske normer og gjeldende regelverk inngår også i hovedområdet.

Timetall

Timetallet er oppgitt i 60 minutters enheter.

Tekst: 140 årstimer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I valgfritt programfag tekst forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Muntlige ferdigheter i tekst innebærer å redegjøre for ulike problemstillinger i skriftlige og sammensatte tekster. Det dreier seg om å kunne kvalitetssikre, vurdere og analysere egne og andres medieprodukter ved hjelp av relevant fagterminologi.

Å kunne skrive i tekst innebærer å produsere og kvalitetssikre sammensatte tekster for ulike plattformer til ulike mottakere.

Å kunne lese i tekst innebærer å lese, navigere og tolke, og å ha et kildekritisk blikk på sammensatte tekster.

Å kunne regne i tekst innebærer å kunne beregne økonomiske rammer og formidle tall og data for grafisk og visuell produksjon.

Digitale ferdigheter i tekst innebærer å kunne produsere, kvalitetssikre og publisere sammensatte tekster på ulike plattformer ved hjelp av relevante, digitale verktøy.

Kompetansemål

Tekst

Innholdsproduksjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lage tekster i ulike sjangre og med ulike formål
- utvikle og produsere sammensatte tekster til forskjellige målgrupper
- bruke og vurdere ulike kilder i egne tekstproduksjoner og vurdere kilder i andres tekstproduksjoner
- bruke etiske normer og gjeldende regelverk i egne tekstproduksjoner
- vurdere og analysere dramaturgiske modeller og retorikk i historiefortellinger
- gjøre greie for referanser til historiske og kulturelle epoker og bruke disse i egne tekstproduksjoner
- drøfte forholdet mellom journalistisk og kommersiell tekstproduksjon
- planlegge, produsere og vurdere skriftlige tekster i samspill med bilde og lyd
- drøfte og analysere tekster ved bruk av fagterminologi

Publisering

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- tilpasse og formidle tekst innen ulike sjangre og med forskjellige bruksområder
- bruke og vurdere typografi og layout tilpasset innhold, målgruppe og plattform
- formidle tall og data i grafisk og visuell produksjon
- publisere tekster i kombinasjon med lyd og bilde
- bruke relevante verktøy for publisering og velge egnet plattform for å nå en ønsket målgruppe
- følge gjeldende regelverk for å publisere egne tekster
- planlegge, produsere og ferdigstille et arbeid med avgrenset tidsfrist og økonomiske rammer

Vurdering

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Fag	Ordning
Tekst	Elevene skal ha en standpunktkarakter.

Eksamen for elever

Fag	Ordning
Tekst	Elevene kan trekkes ut til praktisk eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Fag	Ordning
Tekst	Privatistene skal opp til praktisk eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringslova.